

Vse to pa naučnemu odseku Štajerskega deželnega zbora ni dosti!

Ta zahteva obligatno priučenje nemškega jezika v slov. ljudskih šolah, kot zapoved državnega obstanka, brez ozira na splošno nalogo šole, on zahteva to kot potrebno za edinost dežele in države.

Pod to edinostjo si človek le more misliti edinost gledé jezikov, in ta ima gledé naše dežele za pogoj potujčenje našega roda, gledé cesarstva pa potujčenje vseh nenemških narodov. To zahtevanje je toraj v nasprotju s postavno določenim namenom ljudske šole, z naravnimi temelji države in z utemeljnimi državljanskimi zakoni.

K sreči je hotenje naših nasprotnikov v tem slučaju zopet, kakor že v nekaterih drugih, v velikem nasprotju s tem, kar premorejo, vendar se mi vidi sumljivo, da se vedno podkopavajo stebri svobode, katera nam je po ustavi dana, in da to storijo člani stranke, ki se imenuje liberalna.

Kar se armade tiče, leži njena moč po mojem mnenju v domoljubju, in v ljubezni in zvestobi do najvišje vladajoče rodbine, za katero so vsa plemena, naj si govore že katerikoli jezik, enakomerno navdušena.

Omenil sem pa že, da v naših ljudskih šolah več nemščine podučujejo, kakor se to da s splošno nalogo, katero ima ljudska šola doseči. zjediniti.

Skušnja pa tudi uči, da so v šolah, v katerih se po naravnem načrtu podučuje in poduk tujega jezika ne začanja poprej, ko se je otrok že naučil v materinščini pravilno misliti in izraziti, uspehi v nemščini ugodnejši.

Le po naravni odgoji je mogoče ugodne uspehe na duši in telesu doseči.

Ravno tako je resnica, da se zamore le po gojitvi lastne narodnosti domoljubje vzbujati. V naravni moči, v navdušenem domoljubju je ležala že pred tisočletji in leži še danes zmaga.

Moram le še nekaj omeniti — Častiti gospod poslanec za mestno skupino Ptuj, da našnji poročevalec naučnega odseka, je pred kratkim primerjal nemško narodno stranko s slov. narodno stranko. Jaz pa moram reči, da so v enem obziru naša zahtevanja si principiijelno ravno nasprotna.

Mi se poganjamo za naravne pravice našega roda, ne da bi komu svoje pravice skrajšali.

Ta predlog nam pa kaže le posilstvo. — Iz sebičnosti in narodne nestrpljivosti posekujete korenine naše narodnosti, med tem ko se na videz kažete nam dobrohotni.

Prapor, pod katerega se Vi zbirate, je nasproten principom svobode in enakopravnosti, na katere se upiraje smo tukaj zbrani, je nasproten človekoljubju, ker so vendar zahtevanja in potrebe človeštva enake, če so prve besede

otroka nemške ali slovanske bile, nasprotna spoznavanju pravih potreb naše skupne domovine.

Nočem in ne morem si misliti, da ima večina te zbornice, enake namere in zarad tega upam, da se ta predlog zavrže.

Po mojem umenju bi Vi tudi svoji narodnosti koristili, če bi kot svoje vodilo sprejeli geslo:

„Justitia regnorum fundamentum!“

Gospodarske stvari.

Beseda o pretakanju vina.

(Konec.)

Pozneje večkratno pretakanje ni tako strogo na odločen čas navezано kakor prvo pretakanje, ker se pri tihem zavrevanju manj drožja nareja. Drugo pretakanje vina bi se moralo vsakokrat pred koncem majnika goditi, predno vino vsled rastoče poletne in kletne toplote zopet močneje začanja gnati, ker vsedlo drožje zopet na vrh poganjati začne. Poleti vino zopet močneje zavreva, za to tudi lahko malo motno postane, posebno mlado vino. Brž pa ko se je to zavrevanje jeseni poglelo, se vino v tretjokrat pretoči, navadno pred branjem. Četrto pretakanje se meseca decembra godi. V drugem letu pa. če ni nobene bolezni v vinu, zadostuje k večjemu vino dvakrat pretočiti, to pa posebno tedaj, kedar gre za povečano prevetrenje vina, po čemer milobo in čistoto zadobiva. Stara, godna vina se brez posebne potrebe več ne pretakajo.

Ker pa zrak mlademu vinu posebno dobro dene, ker nekatere snovi v njem neločljive nareja, ki bi pozneje mogle vino motno napraviti, zato je treba skrbeti, da je v kletih čisti, nezaduhli, po trohnobi dišeči zrak, dokler se pretakanje vina godi. Stara vina po zraku nič več ne pridobé, ampak zgubé na duhu in moči, zato je naj bolje taka vina po cevi pretakati. Znano je tudi, da se vino le pri jasnem vremenu pretakati sme, ker pri nizkem barometrovem stanju, pri dežju in vetru več ogljene kisline uhaja, kar bi moglo vino še pred pretakanjem motno narediti. Ta vpliv vendar ni tolike imenitnosti in se v velikih kletarijah ne more na j ozir jemati. Pretresov vsakajokih se je pri tem delu skrbno ogibati, ker drožje vzdignejo. Zelo imenitno je tudi to, da se nič kalnega vina pretočenemu, čistemu vinu ne primeša. Da se to kalno z drožjem pomešano vino kakorkoli še porabi, se navadno skozi dvojnate platnene cevi preceja in ga je po tem mogoče v hiši za domačo pijačo porabiti. Nekateri ga tudi sadovnemu moštu prilivajo ali za doliv slabejšim vinom porabijo.

Novi sod, v katerega se vino pretaka, se poprej nekoliko zažveplji, drugače se zavrevanje zakasnuje in nastane v raznih razmerah neprijeten žvepljen okus.

Slednjič naj se tudi še omeni, da morajo pučeli, ki ne tečejo na pipo, na pilki vedno biti polni, sicer se nareja bersa in vino okisnéva. Sodom, kateri so na pipi, naj se vbije pilka, ki je prevrtana in v notranjosti s pavolo napehana. Zrak mora pri vdiranju v sod skozi pavolo in se tako vseh glivičnih kali očisti, ki bi mogle v sodu plesnobo ali berso narejati.

Kokošji gnoj.

Kokošji gnoj ima za vrtnarstvo veliko vrednosti, seveda na njivo ga ne kaže izvažati, ker ga je v obče premalo. Sicer pa so učinki tega gnoja izvrstni. Svetujejo malca ali gipsa ali pa samo prsti v kokošnjakih od časa do časa potrošati, ker je tako gnoj že koj v početku s prstijo in malcem pomešana in tako toliko večjo moč dobiva. Jedna kokoš nareja v letu dni za 10 kilogramov gnoja.

Sejmovi. Dne 6. febr. v Gornjem gradu; dne 8. v Slov. Gradcu, dne 11. v Radgoni; dne 12. v Gomilicah in dne 14. v Račjah, v Sevnici, na Ponikvi, v Brežicah in v Žalcu.

Dopisi.

Od Device Marije v puščavi. (Iz našega bralnega društva.) Dne 24. jan. t. l. je tukajšnje kmečko bralno društvo priredilo drugo veselico v letošnjem predpustu. Tudi tokrat se je bilo zbralo mnogo ljudi od blizo in daleč. Pevci, ki so nas tudi od drugod počastiti blagovolili, razveseljevali so nas celi večer s svojim lepim petjem. Vmes se je pa deklamovalo in govorilo. V precej obširnem govoru je gosp. Fr. Prapotnik, nadučitelj iz Puščave, v tej stroki znani veščak, povdarjal najpopred ne izmerno korist sadjarstva, potem pa je praktično razkazoval, kako se morajo sadna drevesa saditi, ako hočemo, da bodo krepko rasla in obilno rodila. Na splošno željo se je za tem šaloigra „Županova Micika“ še enkrat priredila. Kakor prvokrat, tako so tudi sedaj igralci svoje vloge prav dobro izpeljali. Marija Korman (Štefanova) in Alojzija Ladinek (Lakožičeva) vedli ste se tako živo in spretno, da ji je bilo pravo veselje gledati. Dvospev, kojega ste peli Marija Gati in J. Forneci, je vsem dopadel. J. Oswald (Betušekov) se je obnašal prav tako, kakor se to spodobi vrlemu in čvrstemu kmečkemu fantu, ki pošteno in veselo živi ter s prelepim petjem sebe in druge razveseljuje. Jako lepo se je našim igralcem podal tudi lep in pravilen jezik, katerega so vsi brez izjeme se posluževali. Konečno se je pri bengalični raz-

svitljavi odra napravil ples „kolo“, na kar se je pričela tombola s primernimi dobitki, na to pa prosta zabava. Vsi, ki so se veselice udeležili, bili so tako dobre volje, da je moralo to vsakega veseliti. Želimo samo, da društvo z združenimi močmi tudi nadalje tako napreduje, kakor je začelo in potem tudi ne bode uspeh njegovega delovanja izostal.

Iz Spodnje Savinjske doline. (Kdo je uzrok surovosti naših mladenčev?) „Deutsche Wacht“ govori celo v uvodnem članku o surovosti naših slovenskih mladenčev. Da nekdanj ni toliko tepeža in poboja med našo mladino bilo, in da veselje do boja od dne do dne večje narašča, to je vsem znana, dovolj žalostna resnica; a da bi bili tega dušni pastirji krivi, kakor omenjeni list trdi, to ni resnica; ampak nam se zdi, da je ta trditev zopet en umazani plajšč več, s katerim naši nasprotniki tako radi vse slovenske rodoljube sploh in duhovne še posebej tako radi grdijo. Mi poznamo dobro naše kmečko ljudstvo, kako tudi ne, saj živimo srednjega, saj občujemo z njim? Nam pač ni znano, da bi slovenski listi, kakor oni članek na dalje pravi, slovensko ljudstvo surovili, nam tudi ni znano, da bi mešniki našo mladino na kriva pota napeljevali; pač pa nam je dobro znano, da naši in sploh sv. veri nasprotniki, pri vsaki priložnosti, javno in tajno v krčmi in na trgu, v svojih listih in knjigah zaničevanje in neubogljivost proti rodoljubom in mešnikom na vsa usta prednašajo; jih sleparje, mračnjake, tercijale, itd. imenujejo; pri njih ni ne več Boga ne hudiča; ni nebes ne pekla, pri njih je vsakteri slepec, kdor ni „liberalen“. Vsakteri človek se more in se da le na dva načina brzdati. Skozi sv. vero in njene nauke, in skozi postavo. Ako se pravoveren človek že postave ne boji, boji se Boga in večne kazni. Ali kako se bode človek večne kazni bal, ako se mu od gospodov v mestu in v tovarnah, po slabih časnikih in knjigah tako zatrjuje, da je ni? Kako bode mlad, lahkoveren človek, ki je vselej bolje k hudemu ko pa k dobremu nagujen, veroval dušnim pastirjem, ko se pa njemu v mestu reče in trdi, da lažejo in ljudi z večno kaznijo le strašijo? Kako bode ubogal kmečki mladenec svojega dušnega pastirja, ker pa v bližnjem mestu ali pa trgu vsi „nobel gospodje“ grdo čez nje govorijo in jih opravljajo? Da pa zamore kdo koga lepo učiti, k lepemu življenju napeljevati, je prvo potrebno, da ga on v svoji oblasti ima; ker inace ga ne bode, ga neče ubogati. Mi vemo za vse drugo sredstvo, s katerim se izreja ljudstvo mirno in ubogljivo, ponižno in zvesto; in to so ljudske šole, ljudske šole na podlagi krščanske omike. Ne rodoljubi slovenski, ne slovenski časopisi, ne mešniki; ampak zgolj le liberalci so uzrok surovosti ljudstva. Oni so sejali in še sejejo